

סיכום פעילות הפורום לשנת הלימודים תשע"ט
שם הפורום : קהילות מקצועיות לומדות (קמ"ל)
מרכזות: ד"ר ענבל פלש-גוילי וד"ר טלי ברגלס-שפירא, מכון מופ"ת

מבוא

הפורום מיועד לנציגים של הגופים המובילים ו/או המפמ"רים הדיסציפלינריים העוסקים בפיתוח קהילות מקצועיות לומדות דיסציפלינריות. מטרת הפורום היא לשתף באתגרים ובהצלחות בפיתוח קהילה מקצועית לומדת, כדי לקדם את תהליך ההסדרה ולהעצים את הידע של השותפים בפיתוח הקהילות.

מטרות הפורום

1. היכרות עם מהלך ההסדרה של קהילות מקצועיות לומדות בישראל ועם מטרותיו.
2. אתגרים בפיתוח ובקיום של קהילה.
3. ההסדרה הנדרשת כדי לפתח קהילה ולקיימה לאורך זמן.
4. דמות מוביל הקהילה: אפיון, הסדרה וקרדיטציה.
5. היכרות עם כלים ומתודות העומדים לרשות הקהילה: מתווי שיח, "וידקטיקה", כלים נוספים לניתוח ייצוגי הוראה.
6. מענה לאתגרים שוטפים בהפעלת קהילה מקצועית לומדת.

תוכנית כללית של הפורום לשנת הלימודים תש"פ

- היכרות מעמיקה עם מודלים שונים להפעלת קהילות מקצועיות לומדות.
- מעגל הלמידה ותחקירנות בקהילה מקצועית לומדת.
- הסדרת תפקידי הגוף המלווה לקהילה ומנחה הקהילה.
- היכרות עם קמ"ל של בעלי תפקידים.
- איתור צורך בפיתוח משאבים לקהילה.
- תכנון משותף של "ספר הקהילות" ושל כנס.
- צרכים נוספים שיעלו מצד המשתתפים.

סיכום פעילות לשנת הלימודים תשע"ט

יעדים שהוצבו לפורום לשנת הלימודים תשע"ט

- חילוץ ידע מהשטח לצורך המשך ההסדרה.
- העמקת ההבנה של תפקיד הגוף המלווה.
- היכרות עם תוכנית ה-AIW.
- היכרות עם מעגל הלמידה בכיתה והצורך בתחקירנות.

- "במה חמה" להכרת קהילות חדשות.
- מפגש עם בעלי תפקידים במשרד החינוך.

עיקרי הנושאים שעסקנו בהם השנה בפורום

זיהוי אתגרים בבניית קהילה מקצועית לומדת. תוצר מפעילות זו:

אתגרים בהקמה ובשימור תכנית קמל"ד

בניית מודל לוגי לגוף אקדמי מלווה של קהילה. תוצר מפעילות זו:

מודל לוגי – מידע מרוכז מכל הקבוצות

הצורך (תקציר)
יש צורך בנישור הפער בין האקדמיה לשרה (מורים, בעלי תפקידים, קובעי מדיניות) בכדי לשפר את המחקרים, להטמיע את הממצאים ולתמוך בטיוב ההוראה-הערכה-למידה בכיתה. בנוסף, יש צורך בשפה אחידה אשר תאפשר לכל העוסקים בתחום החינוך ליצור, לפתח וללמוד יחדיו.

מטרות הגוף המלווה האקדמי		
<ul style="list-style-type: none"> • ליווי אקדמי של גמ"לג • מתן מעטפת ארגונית לקלדר • בהמשך לשיח המשותף – תרגום התאוריות האקדמיות החדשות למעשה ביום יום. • חשיפת המורים לחומרים עדכניים וליישום, הטמעה. • העשרת החוקרים באקדמיה בהיבטים מעשיים (פרקטיקות הוראה – למידה). 	<ul style="list-style-type: none"> • לשפר את ההוראה של המורים. • לשפר את הלמידה של התלמידים. • הרחבת הידע של המורים. • חשיפה והתנסות בכלים חדשים. 	<ul style="list-style-type: none"> • פיתוח חומרי למידה/פעילויות לקהילת המובילים • גיוס מורים מובילים • מחקר על ההתפתחות המקצועית של המורים המובילים. • הערכה של ההטמעה והיישום של הגישות החדשות בקהילות האזוריות ובפיתוח

תוצאות	תפקוד	פעולות	תשומות	יעדים
<ul style="list-style-type: none"> - הסכמה של שני הצדדים (אקדמיה – שדה) למעורבות בתהליך. - השתתפות מורים בקהילות. - המנהלים משתפים פעולה והולכים לקראת המורים. - גידול באחוזי מוטיבציה. 	<ul style="list-style-type: none"> - יעילות בחלוקת העבודה בין המורים (מי עושה מה ומתי). - ישיבות סדורות במהלך שנה"ל. - העברת מידע שוטפת. 	<ul style="list-style-type: none"> - איתור כ"א מתאים. - דיונים בין אקדמיה- שדה בנושאים הרלוונטיים: לדוג' קידום מוטיבציה. - ישיבות תכנון משותפות. - דיווח צרכים. - הגדרת מטרות/יעדים משותפים. - מפגשים עם מנהלי המורים הארציים. - שיחות עם מורים מהשטח ומורים מובילים. - עדכונים שוטפים עם כל המורים הרלוונטיים (והדדית). - תיאום שיתוף לגבי גיוס מורים ומיפוי צרכים. - תיאום בין כל גורמי הפיקוח איזה השתלמות/קהילה לאיזה מורים, ומניעת התנגשויות ועומס על אותם מורים. - שיתוף יומי/ימי לתאום חדרים/מעבדות/מי פעילות וכו'. - תיאום "משבצת זמן" וריקף הפעילות המשותפת. 	<ul style="list-style-type: none"> - כ"א לניהול התכנית בגוף האקדמי, שיעסוק בביסוס שית"פ הב"ל. - משאבי זמן ומשכורת לביסוס שית"פ - משאבים לניהול התכנית, לקיים פגישות וכד', מזכירות. 	<ul style="list-style-type: none"> - גורמים שאיתם יש לפתח שית"פ: המפמ"ר, - בעלי תפקידים בפיתוח המקצועי ברמה הארצית/המחוזית/העירונית/בית ספרית (לדוג' מנהל בית ספר, מנכ"ס מחוזיים, מפקחי מחוז, מנהלי פסגות, אנשים העוסקים בתחום החינוך בעיריות ועוד). - גורמים שאחראים על הפיתוח המקצועי במשרה"ח ברמת מטה, - גופים מלווים אחרים, - מ"פ הסדרה - ארגוני המורים (הכרה בהשתלמויות וכו'), - תכניות מקבילות/מתחרות. - צוותי פיתוח אמצעים וכלים להובלת קהילות מורים בארץ בעולם.
<ul style="list-style-type: none"> - שפה אחידה: - מודל עבודה, - מבנה מפגשים. - כלי הנחיה. - מושגי מפתח דיסציפלינריים. 	<ul style="list-style-type: none"> - הפצת מידע, - "מיתוג" – למה כדאי למורה להנחות. - גיוס מורים מובילים מתוך מאגרים מוכרים. - דיווח צרכים של התלמידים, המורים בקהילות ושל המורים המובילים. - מושאים (תכנים) <ul style="list-style-type: none"> o סוגי פעילויות - בניית צוותי פיתוח ותכנון לו"ז עם הפנים קדימה. - איסוף רעיונות מהמורים המובילים. - פיתוח החומרים. - שיתוף של חלק מהחומרים בקהילות – פיילוט של צוות הפיתוח, אז בכיתות של המובילים, ואז בכיתות של מורי הקהילות. 	<ul style="list-style-type: none"> - צוות פיתוח לעדכונים/חידושים (2 מטרות שונות). - משאבים - אדמיניסטרטיבי: גרפיקה, שכפול, וכו' 	<ul style="list-style-type: none"> - פיתוח חומרי למידה ופעילויות: <ul style="list-style-type: none"> o "צירת צירי למידה מובנים ושיטתיים." o פיתוח מאגרי רב של דוגמאות בנושאים שונים מתכנית הלימודים ולחיות שונות. o הראמת החומרים לעיתוי בשנה ולתכנית הלימודים. - בחירת נושאים מרכזיים שיתנו מענה לאורך השטח. 	

ציר יאיר יאיר

ציר הקמת קהילות מובילים

ד"ר יוטם ריא	<ul style="list-style-type: none"> - פיתוח מודל עבודה אפקטיבי בקהילה. - פיתוח כלי הנחיה והובלת קהילה. - פיתוח תכני מפגשים. - פיתוח מגוון אמצעים להצפה/העלאת צרכים של המורים בשטח. 	<ul style="list-style-type: none"> - מנחים מובילים מומחים בתחומם. - תכנית פדגוגית. - כלי הנחיה. - חומרים רלוונטיים. - תקציב לפיתוח. 	<ul style="list-style-type: none"> - פיתוח מודל עבודה רלוונטי ויישמי שיאפשר לקהילה להתקדם. - הקמת צוות מוביל לפיתוח. - פנייה למרצים מומחים בתחומים רלוונטיים לפיתוח תכני המפגשים. - סקירת ספרות על פיתוח מקצועי. 	<p>מפגשים של הצוות המוביל.</p>	<p>הפצת הכלים ושימוש בהם.</p>
ציר הקמת קהילות אזוריות	<ul style="list-style-type: none"> - יוקמו קהילות אזוריות. - יוכשרו מובילי קהילות בעלי כישורי הנחיה והובלת קהילה (כולל ארגון זמן לכל מפגש, כדי למנוע תחושת לחץ בזמן המפגש). - יצירת תרבות של למידה לטווח הרחוק. - התווית הקשר בין הגוף המלווה למורה המוביל את הקהילה. 	<ul style="list-style-type: none"> - זמן מומחים שיוקדש למובילי הקהילות. - תמיכה אקדמית בייעוץ מתודולוגי, בהמלצה על מאמרים רלוונטיים ובהנגשתם לשפת המורים ועוד. - מקום לכנס סיכום. - אתר מודל נוחתאם לצרכי הקהילות. - אישור Institutional Review Board (אחראים על שמירת אתיקה במחקר בבני אדם). - שירותי משרד לרישום וניהול תקציבי. - תקציב למימון פעילות הקהילה. 	<ul style="list-style-type: none"> - תכנון וקיום קורסי הכשרת מובילים. - בחירת מובילי קהילות. - בחירת מיקום פתיחת הקהילות האזוריות. - גיוס המשתתפים. - איתור צרכים של המורים. - גיבוש תכנית לקהילות המורים. - הרצאות מומחים. - הקמת אחר וניהול. - הקמת הובלת קהילות מובילים. - הנגשת מאמרים רלוונטיים לשפת המורים. - ליווי ניהולי של הרישום, התשלום התקציביים, וכו'. 	<ul style="list-style-type: none"> - מאגר מאמרים מונגשים לשפת המורים. - אתר מלווה לכל קהילה. - מאגר מובילים בגרי קורס. 	<ul style="list-style-type: none"> - תוצרים של מחקרים קהילתיים כגון מאמר משותף. - הצגה בכנס. - פוסטרים משותפים של חוקרים ומורים.

גורמים חיצוניים- גורמים שאינם בשליטת הגופים המלווים ועשויים להשפיע על תפקודה

- היעדר הסכם עם נציגויות המורים לגבי שעות ההשתתפות של המורים בקהילות
- קושי בגיוס מנחי קהילות עקב תנאי ההעסקה
- חיוב של המנהלים ל 60 שעות פיתוח מקצועי בית ספריות
- קשיים בירוקרטיים בתיאום בין כל הגורמים שאיתם יש לפתח שת"פ
- חוסר הלימה בין צורך בקהילות לבין השתלמויות אחרות של אותו מפמ"ר (עומס מוגזם על המורים).
- דין קהילות ממשיות לעומת קהילות מתחילות (30 שעות).

לתובנות עיקריות ממחקר המתבצע במו"פ ראו בנספח המצגת